

Anna Sobieraj-Betlińska

NOWE STANOWISKA *CRIOCERIS QUATUORDECIMPUNCTATA* (SCOPOLI, 1763) (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE) W POLSCE

New records of *Crioceris quatuordecimpunctata* (SCOPOLI, 1763) (Coleoptera: Chrysomelidae) in Poland

Poskrzypka czternastokropkowa *Crioceris quatuordecimpunctata* (Scopoli, 1763) występuje w całej Eurazji, z wyjątkiem jej północnej części (Schmitt 2010, Warchałowski 2010). W Polsce podawana z nielicznych stanowisk (Bleszyński i Szymczakowski 1954, Szymczakowski 1965, Borowiec 1984, Warchałowski 1985, Burakowski et al. 1990, Gawroński 2004, Kubisz et al. 2012a, b, Kolasa et al. 2017, Sobieraj-Betlińska 2018). Więcej niż 100 lat nie była rejestrowana na Pojezierzu Mazurskim, Pobrzeżu Bałtyku (Lentz 1879), w obwodzie Kaliningradzkim Rosji (Aleksiev 2003), Saksonii i Westfalii (Köhler i Klausnitzer 1998) oraz Śląsku we współczesnych granicach Polski (Suffrian 1841, Letzner 1871, M.A. Mazur niepublikowane dane). Na tych terenach jej populacje najprawdopodobniej wymarły (Kubisz et al. 2012a). Jednym z izolowanych geograficznie obszarów występowania *C. quatuordecimpunctata* w Polsce jest dolina Dolnej Wisły (Kubisz et al. 2012a, Mazur i Kubisz 2013, Kolasa et al. 2017).

Poskrzypka ta zasiedla stopy i środowiska kserotermiczne środkowej i wschodniej Europy oraz środkowej i zachodniej Azji. Z powodu utraty i przekształcenia tych siedlisk, stała się rzadka i zagrożona w Europie. Polskie populacje są dość mało zróżnicowane genetycznie, co w połączeniu z zanikaniem muraw kserotermicznych, ich naturalnego środowiska, silnie wpływa na redukcję populacji. Wymaga stosowania czynnych metod ochronnych. *C. quatuordecimpunctata* zaliczana jest do gatunków monofagicznych, żerujących w naszym kraju na *Asparagus officinalis* L. (Warchałowski 1985).

Poniżej przedstawiono dwa nowe stanowiska *Crioceris quatuordecimpunctata* w Polsce:

Pojezierze Pomorskie:

- CE10 Topolno, grodzisko „Talerzyk”, Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą, 15 VII 2020, 12 exx., murawa kserotermiczna, na *Asparagus officinalis*, leg. et det. A. Sobieraj-Betlińska.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska:

- XU99 Bydgoszcz, osiedle Opławiec, 4 VII 2020, 16 exx., nieużytek, na *Asparagus officinalis*, leg. et det. A. Sobieraj-Betlińska.

Egzemplarze dowodowe znajdują się w prywatnym zbiorze autorki.

LITERATURA

- ALEKSEEV V.I. 2003. On fauna of leaf beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) and seed beetles (Coleoptera: Bruchidae) of Kaliningrad region (Baltic coast). *Baltic J. Coleopterol.* 3, 1: 63-75.
- BLESZYŃSKI S., SZYMCZAKOWSKI W. 1954. Notatki entomofaunistyczne z rezerwatu w Chotlu Czerwonym. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 10, 3-4: 61-64.
- BOROWIEC L. 1984. Die Blattkäfer (Coleoptera, Chrysomelidae) xerothermer Standorte im südlichen Polen. *Verh. SIEECX, Budapest* 1983: 83-84.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrząszcze – Coleoptera. Stonkowate – Chrysomelidae, część 1. *Kat. Fauny Pol.* 23, 16: 1-279.

- GAWRONSKI A. 2004. Nowe stanowiska poskrzypki czternastokropkowej *Crioceris quatuordecimpunctata*. Przegl. Przynr. 15, 1-2: 127-128.
- KÖHLER F., KLAUSNITZER B. (Eds.). 1998. Entomofauna Germanica 1. Verzeichnis der Käfer Deutschlands. Ent. Nachr. Ber. (Dresden), Beiheft 4: 1-185.
- KOLASA M., MONTAGNA M., MEREGHETTI V., KUBISZ D., MAZUR M.A. 2017. Preliminary evidence of the horizontal transmission of *Wolbachia* between *Crioceris* leaf beetles (Coleoptera: Chrysomelidae) and their *Asparagus* host plants. Eur. J. Entomol. 114: 446-454.
- KUBISZ D., KAJTOCH Ł., MAZUR M.A., LIS A., HOLECOVÁ M. 2012a. Conservation genetics of highly isolated populations of the xerothermic beetle *Crioceris quatuordecimpunctata* (Chrysomelidae). Invertebr. Biol. 131, 4: 333-344.
- KUBISZ D., KAJTOCH Ł., MAZUR M.A., RIZUN V. 2012b. Molecular barcoding for central-eastern European *Crioceris* leaf-beetles (Coleoptera: Chrysomelidae). Cent. Eur. J. Biol. 7, 1: 69-76.
- LENTZ F.L. 1879. Catalog der Preussischen Käfer neu bearbeitet. Beitr. Naturk. Preuss., Königsberg 4: 1-64.
- LETZNER K. 1871. Verzeichniss der Käfer Schlesiens. Zeitschr. Ent. 2: 1-328.
- MAZUR A., KUBISZ D. 2013. Rozmieszczenie i migracje kserotermicznych chrząszczy (Coleoptera) w dolinie Wisły. Monografie Faunistyczne, 26. Wyd. ISEZ PAN, Kraków.
- SCHMITT M. 2010. Subfamily Criocerinae Latreille, 1804. In: LÖBL I., SMETANA A. (Eds.). Catalogue of Palaearctic Coleoptera, 6: Chrysomeloidea. Stenstrup: Apollo Books: 359-368.
- SOBIERAJ-BETLIŃSKA A. 2018. Poskrzypka czternastokropkowa *Crioceris quatuordecimpunctata* (Scopoli, 1763) w Parku Krajobrazowym Nadgoplański Park Tysiąclecia w województwie kujawsko-pomorskim. Fragmenta Naturae 51: 62-68.
- SUFFRIAN E. 1841. Fragmente zur genauern Kenntniss deutsche Käfer. Lema Fab. Ent. Ztg., Stettin 2: 19-25, 38-47, 66-74, 97-106.
- SZYMCZAKOWSKI W. 1965. Materiały do poznania chrząszczy (Coleoptera) siedlisk kserotermicznych Polski. Pol. Pismo Ent. 35: 225-257.
- WARCHAŁOWSKI A. 1985. Chrysomelidae – Stonkowate (Insecta: Coleoptera). Część I (część ogólna oraz podrodziny: Donaciinae, Orsodacninae, Synetinae, Zeugophorinae i Criocerinae). Fauna Polski. 10. Wyd. PWN, Warszawa.
- WARCHAŁOWSKI A. 2010. The Palaearctic Chrysomelidae. Identification keys, 1. Natura Optima Dux Foundation, Warszawa.

Summary

A new localities of rare xerothermic species *Crioceris quatuordecimpunctata* (Coleoptera), known from several isolated localities in Poland were found in ancient settlement remains „Talerzyk” in Topolno (xerothermic grassland) and Bydgoszcz at the Oplawiec estate’s wasteland. The specimens were captured on the *Asparagus officinalis*.

Adres autora:

Anna Sobieraj-Betlińska
Katedra Biologii Środowiska
Wydział Nauk Biologicznych
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
al. Ossolińskich 12, 85-093 Bydgoszcz
e-mail: anna.sobieraj@ukw.edu.pl